

Ako triediť
odpad. Správne!

Str. 2 – 4

Ultramaratónec
zo Srnia

Str. 8

Jeseň
na gazdovstve

Str. 11

LIPOVEC

Noviny obce Horné Srnie • lipovec@hornesrnie.sk • ročník XXX • 3/2021

Srňanskí hasiči demonštrujú priebeh zásahu počas letnej párty. FOTO: LÝDIA MURÁROVÁ

Hasičstvo v krvi

Dagmar Kubičková

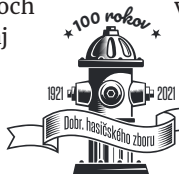
Hasičstvo sme mali v rodine. Dedko Jozef Kebísek (Hajník) bol predsedom vtedy DPZ (dobrovoľného požiarneho zboru) od roku 1965 do roku 1988. Na zbrojnici býval často a so Štefanom Kubičkom tvorili nerozlučnú dvojku. Vždy mala hasičina prednosť pred všetkým. Takto sa k hasičom dostala jeho dcéra a postupne i ja. Ako deti sme sa neraz vozili s dedkom na cisterne a párkrát sme aj dostali, keď sme večer zo školy namiesto domov sadli dedkovi do auta a išli sme s hasičmi pozerieť lody v rieke. Vtedy som v škole

začala chodiť na krúžok mladých požiarnikov, ktorý viedla pani Rosíková, a neskôr som ako staršia robila veliteľa družstva mužom. V tých rokoch som sa začala zaujímať aj o chod zboru a zúčastňovať sa i zásahov. Môj prvý, ktorý si pamätám, bol u Martišov, samozrejme, už predtým sme chodili pozerieť, keď horelo, ale tu som už bola zaradená do zásahu k hydrantu pri dodávke vody.

Dievča veliteľ

V roku 1998 som začala s výcvikom plameňákov, medzi prvých patrili Adam Kubiček,

Adam Naňák, Marek Chlebana, Erika Naňáková a ďalší, títo však zostali pri zbere doteraz a to ma teší. O rok nato som sa dostala do výboru DHZ a hneď ako veliteľ zboru. V tých časoch sa pretláčala myšlienka, že štát nepotrebuje dobrovoľných hasičov, a preto sme robili, ako sa dalo. V roku 2000 zomrel môj dedko, ale zostal ujo Kubiček, a ten akosi omladol, čokoľvek som potrebovala, pomohol, či s autom, s deťmi, poradil, odviezol, opravil... I keď mi sprvoti akosi neveril, lebo dievča a veliteľ – no to mu k sebe akosi nešlo. V tom roku začal robiť predsedu Ľubo Doboš a ta-

jomníka Dušan Tomáš. A začali sme hneď „vo veľkom“ pripravami na 80. výročie zboru, ktoré bolo v roku 2001. Za veľkej podpory obecného úradu a hlavne vtedajšieho starostu pána Vido-mana sme jednu sobotu hostili okresnú súťaž s 36 družstvami (cca 500 ľudí) a o týždeň veľké oslavy s omšou a zábavou. Vďaka výbornej partii a podpore sme to zvládli na výbornú. Vtedy sa mi dostalo najväčšej pocty, ujo Kubiček sa na omšu obliekol do uniformy a už nikdy viac mi nepovedal chlapče – od neho to bolo veľké ocenenie.

Pokračovanie na str. 5 →

Základné informácie k odpadovému hospodárstvu v našej obci

V každej obci či v meste je problém s odpadom. Žijeme v dobe „odpadovej“. Naša obec nie je výnimkou. Keďže nie všetci majú prístup k informáciám o odpadoch (o odpadovom hospodárstve), v tomto článku sa vám pokúsim čo-to z odpadov jednoducho vysvetliť.

Lenka Papierniková

Ako sa to má robiť a ako sa to nemá robiť s odpadom

Zmesový komunálny odpad

Odpad, ktorý zostane po vytriedení všetkých odpadov, ktoré je možné recyklovať.

✓

✗

Znečistené obaly, smeti, vrečka z vysávača, studený popol, použité hygienické potreby (vrečkovky, vložky, plienky), roztrhané, veľmi znečistené textílie a topánky, hračky, elektronické nosiče, ako CD, DVD, kazety, diskety, výrobky z PVC.

Nebezpečný a stavebný odpad, tráva, lístie, konáre, staré lieky, batérie a akumulátory, elektrospotrebiče, žiarivky a výbojky, recyklovateľný odpad, ako papier a lepenka, sklo, plasty, obaly z viacvrstvových kombinovateľných materiálov a z kovov.

Sklo

Vytriedené sklo vhadzujeme do zelených kontajnerov s označením SKLO.

✓

✗

Neznečistené biele i farebné sklenené fľaše a črepy, nádoby, obaly a predmety zo skla (poháre, sklo z okuliarov), fľaštičky od kozmetiky a liekov zbavené plastových častí, okenné (tabuľové) sklo.

Znečistené obaly, vrchnáky, korky, gumené, porcelán a keramika, zrkadlá, drôtované sklo, fľaše z umelej hmoty, časti uzáverov fliaš, žiarovky a žiarivky, automobilové sklá, monitory.

Biologicky rozložiteľný odpad

Druh odpadu, ktorý vzniká v záhradách, parkoch, domácnostiach a stravovacích zariadeniach.

✓

✗

Rastlinný odpad z kuchyne a prípravy jedál, zvyšky ovocia a zeleniny (šupy z citrusových plodov, banánov, jaderníky a kôstky z ovocia, škrupiny z vajíčok a orechov), zvyšky pečiva a obilnín, kávová usadenina, čajové vrečky – papierové, odpady zo záhrady, tráva, listy, buriny, podrvené alebo posekané konáre, hnoj, trus z chovu domácich zvierat, hobliny, piliny, kôra, popol z dreva.

Zvyšky jedál živočíšnej povahy (kosti, mäso), trus a podstielky mäsožravých zvierat (psy, mačky), kmene stromov a hrubé konáre, nebezpečný odpad.

Papier

Papier sa vhadzuje do modrých kontajnerov s označením PAPIER.

✓

✗

Neznečistené papierové obaly, kancelársky papier, škatule, kartóny (tak, aby bol čo najmenší odpad), noviny, časopisy, letáky, zošity, knihy bez tvrdej väzby, pohľadnice, listy.

Mokrý, masťný alebo inak znečistený papier, asfaltový, dechtový, voskovaný, kopírovací papier, celofán, použité hygienické potreby, vrstvené obaly, papier s hliníkovou fóliou, obaly na mrazené potraviny, tapety.

Plasty

Plasty vhadzujeme do žltých kontajnerov s označením PLASTY. Vrchnáčky z PET fliaš a kozmetických produktov môžete doniesť na obecný úrad.

✓

✗

Čisté a zošliapnuté (s etiketou aj uzáverom) PET fľaše, obaly z kozmetických produktov (šampóny, tekuté mydlá, pracie prostriedky...), nádoby z čistiacich prostriedkov, obaly z potravín (kelímky od jogurtov, smotany a pod.), fólie (vrečky, tašky).

Znečistené plastové obaly, novodurové rúrky a iné materiály z PVC, molitan a podlahové krytiny, obaly od nebezpečných látok, ako napr. motorových olejov, chemikálií, farieb, plastové obaly v kombinácii so sklom, papierom, kovmi, textíliou.

Kovové obaly

Kovové obaly vhadzujeme do červených kontajnerov s označením KOVY.

✓

✗

Neznečistené hliníkové a oceleové kovové obaly, plechovky od nápojov, prázdne a vymyté konzervy a obaly zo sprejov, kovové vrchnáky z fliaš, viečka, tuby, malé kovové súčiastky, drôty a káble (bez bužírky), starý riad, farebné kovy.

Znečistené obaly, obaly z nebezpečných látok (farby, lepidlá, riedidlá), kovové obaly kombinované s iným obalom, nádoby od farieb, kovový šrot, elektronický odpad.

Nebezpečný odpad

Odpad, ktorý má aspoň jednu nebezpečnú vlastnosť (napr. výbušnosť, oxidovateľnosť, horľavosť, toxicitu, samovznietiteľnosť). Termín odovzdania sa vyhlasuje v obecnom rozhlase a na webovej stránke obce.

✓

✗

Odpad s obsahom škodlivých látok, batérie a akumulátory obsahujúce nebezpečné časti, rozpúšťadlá, staré farby, lepidlá, laky, motorové oleje, kyseliny, zásady, fotochemické látky, pesticídy a chemické prípravky na ošetrovanie rastlín a drevín, umelé hnojivá a neznáme látky, handry znečistené olejom, farbami.

Odpad kategorizovaný ako obyčajný, teda nie škodlivý, neznečistené recyklovateľné obaly, obaly z farieb riediteľných vodou, obaly znečistené potravinami, liečivá, odpad zo zdravotníckych a veterinárnych zariadení.

Jedlé oleje a tuky

Zbierajú sa do PET fliaše, ktorá sa po naplnení odovzdá na zbernom dvore.

Odobrádame čistý olej bez zvyškov potravín, olej nesmie obsahovať vodu ani živočíšne tuky, vhodné sú všetky typy rastlinných olejov – slnečnicový, repkový, ľanový a pod., ktoré ostanú po vysmážení a pečení.

Kombinované obaly – „tetrapaky“

Ukladáme ich do oranžových vriec (očistené od jedla), ktoré dostaneme na obecnom úrade.
V deň vývozu (bude vyhlásený v obecnom rozhlase) ich vykladáme na chodník pred dom alebo ich odovzdáme na zbernom dvore.

NEVHADZUJEME ich do kontajnerov na papier.

Obaly od mlieka, smotany a iných mliečnych výrobkov,
obaly od ovocných štiav a džúsov,
obaly od vína,
obaly od avivážnych prostriedkov.

Znečistené obaly,
obaly od kávy,
obaly od pudringov,
obaly od práškov do pečiva,
obaly od korenín,
obaly od nanukov,
obaly od žuvačiek.

Objemový odpad

Objemový odpad odovzdávame na zbernom dvore počas prevádzkových hodín.

Čalúnenie z kresiel, sedačiek,
sanitárna technika: umývadlá, WC, drezy,
podlahové krytiny: koberce, linoleá,
matrace...

Odpad s obsahom nebezpečných látok,
bioodpad zo záhrad – tráva, lístie, konáre a kmene,
odpad z čistenia ulíc, papier, sklo a pod.,
elektronické zariadenia,
rozmerný alebo ťažký odpad, ktorý sa dá jednoducho rozobrať na menšie časti.

Obnosené odevy a obuv

Obnosené odevy a obuv vhadzujeme do kontajnerov s názvom TEXTIL.

Suché a nie príliš znečistené alebo poškodené textilie a obuv:
obnosené odevy,
bielizeň,
textilie,
obrusy, utierky, handry,
priadze, textilné vlákna.

Hrubo znečistený alebo veľmi poškodený textil a obuv,
vlhké odpady,
odpady napadnuté plesňou,
odpady znečistené neznámou látkou,
koberce,
kože.

Drobný stavebný odpad

DSO odovzdávame na zbernom dvore počas prevádzkových hodín.

DSO zo zmesi betónu, tehál, obkladačiek, dlaždíc, keramiky, sadrokartónu, stavebných lepidiel a pod.,

stavebný odpad v malom množstve, veľké množstvo stavebného odpadu musíme likvidovať podľa zákona o odpadoch.

Stavebný odpad s obsahom nebezpečných látok (azbest, ortuť, PCB) a pod.,

odpad s obsahom azbestu likvidujte prostredníctvom organizácie oprávnenej pracovať s nebezpečnými látkami,

nevhadzujeme veľké kusy odpadu, ako betónové bloky.

Elektro odpad

elektro odpad odovzdávame na zbernom dvore počas prevádzkových hodín.

Elektrické a elektronické prístroje a zariadenia, ako televízory, rádiá a iné audio a video prehrávače,

počítačová, kancelárska a telekomunikačná technika,

meracie prístroje, napr. hodinky,

akumulátory a batérie: baterky (vybité batérie), alkalické články, niklovo-kadmiové,

herné konzoly,

tzv. bielu techniku: varič, ohrievače, kávovary, práčky, chladničky, elektromotory, ručné elektrické náradie,

žiarivky, LED diódy a iné nie nebezpečné svetlo emitujúce zariadenia,

elektronické hračky.

Neúplné spotrebiče (bez elektromotorov, kovových častí ...).

Vybité batérie

Vybité batérie môžeme odovzdať na obecnom úrade, batérie nerozoberajte a nesnažte sa poškodzovať obal.

Suché články (zinkovo-burelové),
alkalické články,

nikel-kadmiiové články: NiCd,
nikel-metalhydridové články: NiMH.

Lítium-ionové články,
články obsahujúce olovo: autobatérie,
batérie z notebookov, telefónov.

Sme smetiari

A toto je len pár záberov zo stojísk z našej obce. Všetci sa tvárime, ako zdravo žijeme, ako športujeme a nie sme schopní prejsť pár krokov, aby sme našli prázdne kontajner. Koľko z nás sa vráti od kontajnerov, keď sú plné a dočasne odpad uložíme v našich domácnostiach? Odpovedzme si sami... Väčšina obyvateľov

našej obce žije v rodinných domoch, tak kde je problém? Koľkí z nás by si takýto neporiadok urobili doma vo svojej obývačke alebo v záhrade? Ani jeden. Všetci chceme mať doma poriadok, ale okolie nás už nezaujímá, veď to niekto poupratuje. Každý z nás by mal začať najskôr od seba.

FOTO: LENKA PAPIERNIKOVÁ

Keď vidíme, že sú kontajnery plné, neukladajme to vedľa kontajnerov, prejdime sa k ostatným stojiskám, či tam je miesto.

Nádoby na komunálny odpad (popolnice)

Na zber komunálneho odpadu v domácnostiach používame 110-litrové plechové nádoby alebo 120-litrové plastové nádoby. Nárok na zbernú nádobu majú iba občania s trvalým pobytom v obci. Pokiaľ si chcete uplatniť nárok na zbernú nádobu alebo vykonať jej obmenu, je potrebné prísť osobne na obecný úrad.

Užívateľ nádoby pri podpisovaní súhlasu je poučený o šetrnom zaobchádzaní s prenajatou zbernou nádobou, ktorá zostáva majetkom obce. V prípade

poškodenia užívateľom, event. odcudzenia nádoby zaplatí občan zostatkovú hodnotu nádoby.

Doba užívania kovovej zbernej nádoby je minimálne 10 rokov, plastovej zbernej nádoby minimálne 12 rokov.

Počet smetných nádob nie je limitovaný počtom rodín žijúcich v spoločnej domácnosti. VZN obce o odpadoch stanovuje 2 zberné nádoby pri celkovom počte osôb žijúcich na tom istom súpisnom čísle 7 a viac (druh a objem druhej zbernej nádoby určí obec podľa svojich možností).

Komunálny odpad sa vyváža každý párny týždeň.

Zberný dvor

Zberný dvor sa nachádza pri kultúrnom dome. Je určený pre fyzické osoby, ktoré majú v našej obci trvalý pobyt (pôvodcovia komunálneho odpadu).

Môžeme tam odložiť tieto druhy odpadov:

- biologicky rozložiteľný odpad,
- drobný stavebný odpad,
- veľkoobjemový odpad,
- elektro odpad,
- jedlé oleje a tuky,
- veľké plasty.

Otváracie hodiny

Pondelok	08:00 – 13:00
Utorok	08:00 – 13:00
	15:00 – 17:00
Streda	Zatvorené
Štvrtok	Zatvorené
Piatok	08:00 – 13:00
Sobota	09:00 – 11:00
Nedeľa	Zatvorené

V období od 1. 12. do 28. 2. je zberný dvor zatvorený.

Pokiaľ je zberný dvor zatvorený, NEODKLADAJME odpad pred bránu!

Poplatok za drobný stavebný odpad (DSO)

Poplatok za odovzdaný drobný stavebný odpad zaplatí poplatník do pokladne obce v OcÚ v deň odovzdania odpadu, NAJNESKÔR DO 3 PRÁCOVNÝCH DNÍ. Obec vydá poplatníkovi príjmový pokladničný doklad. Poplatok nižší ako 1,70 € obec nebude určovať ani vyberať.

Cena za 1 kg drobného stavebného odpadu je 0,07 eura.

Platbu môžete uskutočniť aj prevodom na účet. Údaje pre platbu:

Č. účtu: SK16 5600 0000 0006 8171 9001

Správa pre príjemcu: drobný stavebný odpad, meno, priezvisko, adresa poplatníka.

Ak tak poplatník neurobí, bude písomne vyzvaný k zaplaceniu.

Harmonogram vývozu odpadu

Druh odpadu	September 2021	Október 2021	November 2021	December 2021
Papier	8.9. 22.9.	6.10. 20.10.	3.11. 17.11.	1.12. 15.12. 29.12.
Plasty	7.9. 14.9. 21.9. 28.9.	5.10. 12.10. 19.10. 26.10.	2.11. 9.11. 16.11. 23.11. 30.11.	7.12. 14.12. 21.12. 28.12.
Sklo	30.9.	28.10.	24.11.	30.12.
Kovy	15.9.	13.10.	10.11.	8.12.

1 100-litrové nádoby na separovaný zber

Sú umiestnené na uliciach:

Cementárska,
Čerňavská,
Družstevná
(pri obecnom úrade
a pri tenisových kurtoch),

Dúbravská,
Kamenecká,
Na Hornom konci,
Potočná,
Školská,
Súhradská
(pri kultúrnom dome)

a pri bývalom CBA),
Vlárska,
Za kostolom,
Zábavská,
Záhumenská,
Železničná.

Kontajnery na šatstvo

Čerňavská – č. d. 160/23
(bude premiestnený na ul. Cementársku)

Potočná ul. – pri športovej hale

Súhradská ul. – pri kultúrnom dome

Hasičstvo v krvi (Dokončenie zo str. 1)

Pyžamové zásahy

Po oslavách sme sa vrátili do reality, k práci, ktorú sme robili zo srdca a v znamení hesla, ktoré je vyšívané na našej zástave: V núdzi pomôž a nežiadať odmenu. A tak nás potrápili povodne i požiare. Z tých najväčších v r. 2001 prietrž mračen zatopila pivnice v škole, 3. januára 2002 horel sklad obalov v Cemmac-u, síce bolo -20 °C, ale vďaka Paľkovi Kebískovi (Kolíárovi) to bol najveselší zásah (uvaril výborný čaj). Rok 2003 bol na požiare bohatý, 8 požiarov, väčšinou horeli budy a chatky v lesoch vždy v prvý piatok v mesiaci a vždy až navečer alebo v noci (to bývali pyžamové zásahy, na pyžamo sme obliekli montérky a išlo sa). A párkrát sa stalo, že o tretej ráno sedelo u mamy v obývačke 20 špinavých hasičov a pilo čaj a pred domom stálo 5 hasičských áut.

Svadobné zvony (či sirény?)

V tom roku sme mali aj príjemnejšie udalosti, svadbu našich členov Moniky a Víta Prošňanských. Malú pauzu v hasičstve som si spravila v roku 2005 aj ja, hasičské povinnosti som vymenila za materské – chlapi ma však podržali a práca v zbere pokračovala. V týchto rokoch nehorelo a robili sa iba technické výjazdy, ten najdlhší mali chlapi 9. apríla 2005, keď mi prišli gratulovať na svadbu, a keďže vďaka Paľkovi Michálikovi nám pri prísaha v kostole hŕkala hasičská siréna, môj muž si spolu so mnou zobral aj mojich hasičov. (A toto by naozaj zvládol málokto chlap).

Nová zástava i nová krv

Ráno 1. 6. 2008 by nikto nepovedal, že bude pršať. Cez obed však prišla taká búrka, akú si nepamätali asi ani najstarší ľudia v dedine. Keď všetko skončilo, vyšla som z domu so zlou predtuchou a kým som prišla na zbrojnicu, voda bola všade, vtedy sme týždeň chodili po dedine a robili poriadok.

V roku 2011 sme pri príležitosti 90. výročia dostali od obce novú zástavu, repliku tej starej, ktorá už mala za sebou 90 rokov. Do zboru prišli mladí chlani s chuťou niečo robiť, Štefan Varček, Michal Kubíček, Marek Michálik, Patrik Púček. Okrem zásahov sme začali pomáhať pri organizovaní kultúrnych podujatí, ako oslavy oslobodenia, MDD na zrubu, birmovky, hodovalé omše, dobrá partia sa ukázala aj na Mikuláša.

Zaradenie do B kategórie

Pri príležitosti 95. výročia sme dostali sochu sv. Floriána, nášho patróna. Bolo to v roku 2016 – v tomto roku som si opäť odskočila od hasičstva k materstvu. Keďže syn už mal svoju veľkú sestru, ktorá ma občas za-

Členovia hasičských zborov Z Horného Srnia, Nemšovej, Klúčového a Ľuborče po floriánskej sv. omši

stúpila, prestávka nebola až taká dlhá. Od roku 2017 je zbor zaradený do celoplošného rozmiestnenia síl a prostriedkov, mladší členovia zboru prešli základnou prípravou člena jednotky DHZO, to znamená, že môžu zasahovať v prípade požiaru či živelných pohromy spolu s jednotkami HaZZ a sú povolávaní cez Krajské operačné stredisko. Momentálne máme takých členov 12, dvoch

nám pomôžu v tejto oblasti hasenia.

Zvyky narušila pandémia

Od roku 2018 tiež spolupracujeme so Žabka bike team pri organizácii cyklomaratónu v obci, keďže je potrebné uzatvárať časť obce aj cyklotrasu. V tomto roku som sa stala aj veliteľom okrsku, do ktorého patria aj zbory

pri testovaní. V roku 2020 sa pokazilo auto a na čas sme sa museli odhlásiť z pohotovosti. Našťastie vďaka Jožkovi Turákovovi sa nám podarilo kúpiť potrebné diely a s opravou nám pomohol Ondrej Karcol so synom, bohužiaľ, teraz môžem poďakovať už iba mladšiemu...

č. 2/2021), toto je zhrnutie roboty a spomienok za 22 rokov, 22 rokov, ktoré som viedla zbor ja. Či boli moje rozhodnutia správne, ukáže čas, každopádne už teraz som druhý najdlhšie slúžiaci veliteľ v zbere. Ak by som ďakovala každému zvlášť, Lipovec by mi asi nestačil, takže aspoň v skratke: Ďakujem mojej rodine za podporu a poro-

Hasiči sa pravidelne zúčastňujú rôznych podujatí ako napr. MDD na cyklozrubu

školených veliteľov (okrem mňa aj Adam Kubíček) a tento rok pribudol pilčík (Jakub Chovančík). Zbor je už tretí rok zaradený do B kategórie a k tomu prináleží aj dotácia od štátu, ktorá je viazaná na nákup výstroja a výzbroje, takže nám za posledné roky na zbrojnicu pribudlo 8 zásahových oblekov, zásahové prilby, plávajúce čerpadlo, vysielačky a iné potrebné vybavenie. Keďže je v okolí veľa lesov, nákup výzbroje je smeruje hlavne do vecí, ktoré

z Nemšovej, Klúčového, Ľuborče a Vetropacku. Kedysi k nám patrila aj zbor z Cemmac-u, bohužiaľ, tento ukončil svoju činnosť. V roku 2019 sa uskutočnila aj prvá okrsková floriánska omša. Nasledujúci rok sa už pre pandémiu, žiaľ, nekonala. Roky 2020 – 2021 sú špecifické, nekonali sa výročné schôdze, nemohli sme sa stretávať tak, ako sme boli zvyknutí, bohužiaľ, nemohla ani pokračovať práca s deťmi. Členovia aj teraz pomáhali, ako sa dalo –

Pod dohľadom veliteľky zboru vyrastá v hasičskom krúžku nová generácia hasičov

Oslavy storočnice odložené

Tento rok mal náš zbor osláviť 100 rokov, avšak príprava takýchto osláv zaberá mnoho času, je potrebný tím ľudí... Síce toto všetko máme, ale časy sú neisté, nikto nevie, čo bude a kedy bude, a tak sme dospeli k rozhodnutiu oslavy zatiaľ odložiť. Pri takýchto výročiach sa väčšinou bilancuje – keďže prvých 80 rokov bolo zhrnutých v minulom článku (pozri Lipovec

zumenie, bez nich by som to určite nezvládla. Všetkým starostom, s ktorými som spolupracovala, nie vždy im to asi bolo pochuti, ale vždy sme nakoniec našli spoločnú reč. A na záver všetkým „mojim“ chlapom a aj ženám a deťom. Ďakujem, že ste tých 22 rokov stáli pri mne, i keď ste možno nie vždy so všetkým súhlasili, nakoniec to vždy dobre dopadlo. Želám vám hlavne veľa zdravia a chuti do ďalšej práce, práce BOHU NA SLÁVU A BLÍŽNEMU NA POMOC...

Letná párty

Vďaka zmierneniu opatrení sme si po dlhšej prestávke mohli užiť peknú akciu. Takú usporiadala obec v spolupráci s kultúrnou komisiou pre našich občanov 24. 7. 2021 v priestoroch parku.

Od začiatku bolo cítiť výbornú atmosféru a náladu. Letná párty oslovila všetky vekové kategórie, no najviac si ju užili naši najmladší. Pri vstupe dostali kupóny na jednotlivé pripravené atrakcie i na cukrovú vatu a popcorn. Rozveselené a šťastné tváričky našich detí bolo vidieť či už na skákacom hrade, pri vození na koníkoch, alebo vyhládavocej jazde vláčikom po uliciach našej obce.

Tajuplný zážitok nám pripravil mladý kúzelník so svojimi kúzлами a trikmi.

Čas sa na chvíľu zastavil pri zásahu domácich hasičov. Vtipným spôsobom predviedli názornú ukážku uhasenia horiaceho domu, ktorý si šikovne vlastnými rukami vyrobili.

O zábavu sa postarali tiež domáci: DJ Janečka a Hornosrnianska dychovka.

Bolo to vydarené podujatie, ktoré pozitívne hodnotili nadšení účastníci už priamo v parku a pochvalne sa o ňom rozprávalo aj po okolitých dedinách. Vďaka patrí nielen organizátorom a účinkujúcim, ale aj dobrovoľníkom, ktorí pomáhali zabezpečiť bezpečný a plynulý priebeh akcie.

FOTO: LÝDIA MURÁROVÁ (2x),
JAKUB TRŠKA (2x)

Bez stánkov a skákacieho hradu by to nebolo ono.

Kúzelnícky program pobavil hlavne predškôlkov.

Kto chcel, mohol si vyskúšať striekanie požiarnickou hadicou.

Najväčší záujem bol už tradične o jazdu vláčikom.

A konečne sa môžeme trochu nadýchnuť

Mária Naňáková

Iste nie som sama, čo s veľkou vďačnosťou prijímam a užívam si trochu uvoľnenia z rôznych mantinelov a obmedzení. Nechcem sa v žiadnom prípade „pasovať“ za sudcu, ale priznám sa vám, že už to slovo na „K“... fuj, aj sa to bojím vysloviť, je v našom slovníku zriedkavejšie!

Chcem sa s vami podeliť i o pár postrehov, ktoré ma veľmi potešili, isto nie iba mňa. Prázdniny sú ešte len v polčase a myslou mi prelieta, ako asi veľmi-veľmi potrebujeme to pomyselné svetlo na konci tunela. Alebo ak chcete nádej v každom ohlade. Troška ma k tomu vyburcovali pripomienky našich známych a susedov z vedľajších obcí: „Veď u vás sa stále niečo deje!“ Možno sme len nevšímaví a občas, ruku na srdce, nevďační!

Vyrátam zopár krásnych športových i spoločenských akcií v obci. Už vopred sa ospravedlním, ak niekoho opomeniem... Či už sú to akcie dôchodcovských „pionierov“ s Melániou, alebo pekné akcie s p. Blahom, gulášmajstri

v parku, mladí hasiči, piatkové kiná, cyklistický sviatok s bohatou účasťou, či dokončenie krásnej cyklotrasy...

Zo všetkého ma ale najviac potešilo a naplnilo hrdosťou na svojich rodákov, že nezabúdame ani na núdznych v moravských obciach. Pekná a bohumilá akcia bol i benefičný koncert dychovej hudby a speváckeho zboru, len tá naša účasť! Ale vďaka i zato, veď tá polovica sály našetrila 1 600 eur, čo je obdivuhodné. Veď i ďaleko väčšie mestá v okolí mali zverejnené veľmi podobné sumy. A to ešte stačí „prelustrovať“ transparentné účty obcí, ktorým sa pomáhalo, koľko je tam rodín darcov z našej dediny. Veď kto rýchlo dáva, dvakrát dáva. Pred pár rokmi to bolo vidno i na Novej Nemšovej, kde zo Srnia odišla najväčšia suma a aj mladí muži pomáhali, ako len vedeli. Vlni zas vyhorel dom v Trenčianskej Závade – i tam veľa rodín veľmi pomohlo finančne i prácou.

Čo ma ale naozaj potešuje, je fakt, že i mladá generácia sa trochu „pochlapila“.

Pár kamošov sadlo do auta a pomáhali v ťažko skúšanej moravskej obci Lužice. Rovnako pomáhali aj súkromní podnikatelia. Ešte stále máte pocit, že sme iba nehodni? Ja sa priznám, že nie! I keď – nechcem, aby som niekoho moralizovala, ale nedá mi to! Cyklotrasu na moravskú stranu máme iba 2 mesiace a už si ju zanešvárujeme... Veď ako nám ju iní závidia, doslova. Alebo chlapci z pracovnej čaty pri obci by vám vedeli zrátať, čo sa nachodí k prameňom, kontajnerovým stojiskám, parkoviskám, parku či cintorínu, čo s prepáčením za svinstvo vieme urobiť. To už nehovorím o ukrútenom ventile na prostrednom prameni či ukradnutých pohároch... Škoda, ešte nám chýba stupienok ku kultúre...

O tom som ale nechcela, aby ešte „drobné“ nedostatky nezatenili to, čo krásne a obdivuhodné naši ľudia dokážu. Ak vám všetkým, ktorým záleží na tom, kde a ako žijeme, môžem poďakovať, tak snímam pomyselný klobúk. Ďakujem.

Začali sme školský rok 2021/2022

Síce už druhýkrát bez slávnostného otvorenia, ale s väčšou nádejou, že školy sa nebudú zatvárať celoplošne, ale iba na základe potvrdeného výskytu koronavírusu v jednotlivých triedach.

Martina Hanusová
riaditeľka školy

Škola prijala opatrenia, ktorými sa snaží znížiť riziko na minimum. Učiť a učiť sa v rúškach nie je síce nič príjemné, ale vedomie, že aj takto môžeme prezenčnú výučbu zachovať v triedach čo najdlhšie, nám dáva silu to zvládnuť. Takže ďakujem zamestnancom školy a zodpovedným žiakom. Ďakujem rodičom, ktorí sa nás nesnažia presvedčiť, že vyhlášky ÚVZ netreba dodržiavať a neoberajú vedenie školy a učiteľov o čas a energiu prekrútenými zákonmi a legislatívou. Našťastie, väčšina rodičov si kladie otázku, ako môže škole pomôcť prekonať tieto neľahké časy a reálne to aj robia. Informujú nás o zdravotnom stave detí, v prípade zhoršeného zdravotného stavu neposielať deti do školy, včas reagujú na výzvy školy, zbytočne nevstupujú do našich priestorov.

V tomto školskom roku našu základnú školu navštevuje 215 žiakov v 12 triedach. 24 prváčikov si už zvykajú na školský život a nové pani učiteľky. 22 deviatakov čaká na začiatku apríla Testovanie 9 a výber

strednej školy. Po dlhšej dobe máme na 2. stupni dve triedy piatakov, čo nás veľmi teší, lebo učenie v menších triedach dáva priestor na častejšiu komunikáciu so žiakmi, individuálny prístup, efektívne učenie. V zrekonštruovaných priestoroch základnej školy sa nám podarilo vybudovať novú hernu, kde žiaci môžu zrelaxovať alebo aktívne oddychovať pri stolových hrách a stolnom tenise. V materskej škole je prihlásených 86 detí v štyroch triedach. Povinné predprimárne vzdelávanie päťročných detí získavajú v dvoch triedach.

Hlavným zámerom tohto školského roka bude udržať prezenčnú výučbu a zvládnuť učivo jednotlivých ročníkov. Ak sa nám podarí aj krúžková činnosť, bude to príjemný bonus. Ostatné aktivity školy budú podmienené dobrou pandemicou situáciou v krajine a regióne. Zatiaľ sme mohli zrealizovať Projektový deň – Finančnú gramotnosť, kde si naši žiaci rozvíjali svoje vedomosti, zručnosti a skúsenosti s peniazmi formou rôznych aktivít.

Na záver všetkým prajem pevné zdravie a schopnosť radosť sa aj z maličkostí.

**V novej hre
môžu žiaci
relaxovať
alebo aktívne
oddychovať**

FOTO: ARCHÍV ZŠ

Vo štvrtok 26. augusta sa folklórni nadšenci stretli na Letnej škole ľudového tanca pod odborným vedením Lenky Sútorovej Konečnej s hudobným sprievodom ľudovej hudby Petra Obucha. Malí aj veľkí tanečníci sa naučili základy tancov Lašung, Hrozená polka, Valaský odzemok. Dúfame, že tancovanie ich nadchlo i zabavilo a budú krásu slovenského folklóru objavovať i naďalej.

Eva Šumichrastová FOTO: ARCHÍV AUTORKY

Nový školský rok v MŠ

Henrieta Kebísková

Prázdniny sa síce skončili, ale letné počasie nás sprevádza aj začiatkom školského roka v našej materskej škole. Čisté, upratané triedy vďaka p. upratovačkám a p. učiteľkám čakali na príchod malých škôlkarov, ktorí sa po

↑ **Divadelné predstavenie O pyšnej hviezde**

← **Kým to počasie dovolí, trávia deti čo najviac času v prírode**

dlhšom čase i v tejto pandemickej situácii už veľmi do materskej školy tešili. Starší sa opäť stretli so svojimi kamarátmi. Nové deti boli zvedavé na hračky, p. učiteľky i ostatné deti. Niektorí boli usmíati, niektorí prichádzali so slzičkami v očiach, ale láskavá náruč p. učiteľky ich upokojila. Deti sa tak z domáceho prostredia ocitli v kolektíve, kde sa budú spoločne venovať rôznym hrovým činnostiam a vzdelávacím aktivitám, ktoré p. učiteľky

denne s radosťou pripravujú. Deti trávia veľa času v prírode i v našej školskej mini záhradke, kde si pripravujú jesennú výzdobu z okrasných tekvičiek a plodov jesene. Interiér MŠ si postupne vyzdobia svojimi výtvarmi na tému jeseň. Spestrením začiatku školského roka bolo aj divadelné predstavenie O pyšnej hviezde divadla Zo šuflíka zo Žiliny, plné fantázie, spevu a krásnych zážitkov.

FOTO: ARCHÍV MŠ

Na pretekoch zajedám klobásu čokoládou

Vybehli ste niekedy zo Srnia na Lipovec? Pre ľudí ako je náš rodák **František Šmihál** by to bola každodenná rozcvička. Pred desiatimi rokmi v sebe objavil športovca a odvtedy sa nezastaví. Z normálnych tratí rýchlo presedlal na maratóny a ultramaratóny. Hoci o sebe vyhlasuje, že je obyčajný chalan, robí dosť neobyčajné veci.

Lýdia Murárová

Hoci pochádza z Horného Srnia, dlhšie tu už nežiješ. Môžeš sa teda v skratke predstaviť?

Po Základnej škole v Hornom Srni mám ukončenú SPŠ Dubnica nad Váhom v odbore elektrotechnik, čomu sa aj v súčasnosti profesionálne venujem. So spolužiakom zo strednej školy a zároveň skvelým kamarátom máme firmu a venujeme sa technológiám v elektro odbore. Mám dve deti, ktoré sa aktívne venujú športu. Obaja hrajú futbal, v ktorom sa im darí. Posledných 13 rokov bývam pri Pezinku.

Venuješ sa behu. Kto alebo čo ťa k nemu priviedlo? Kedy si začal viac behávať? O aký typ behu ide?

Behu sa venujem viac ako 10 rokov, dovtedy bol šport pre mňa tabu. Priviedol ma k nemu fakt, že by bolo dobré sa viac hýbať, keďže som mal vždy sedavé zamestnanie. Behať som začínal postupne so vzdialenosťami dva až päť kilometrov a vždy som behal v prírode, tzv. trail running, aj keď v nenáročných terénoch. Beh som dopĺňal turistickou, ktorá ma veľmi bavila.

Väčšina ľudí považuje za bežecké maximum maratón. Čo človeka motivuje behať oveľa dlhšie trate?

Je to pravda. Aj keď v poslednom čase sa povedomie ľudí o dlhých behoch podstatne zvýšilo. Ultratrail sa stal tak trochu fenoménom behania v teréne. Keďže tieto trate sú veľkou psychohygienou a ľudia radi vyhľadávajú tento spôsob odreagovania sa od celkovo preťaženej spoločnosti. Mňa k ultrabehu motivovalo hlavne prekonávanie samého seba, poznanie vlastných limitov a, samozrejme, možnosť zažiť veľa dobrodružstva za jeden deň a vidieť krásu prírody. Keďže veľa pretekov behávam vo svete, umožňuje mi to spoznávať krásne miesta v horách.

Čo považuješ za svoj najväčší bežecký úspech?

Samotnú možnosť, že vôbec môžem behať, že mi slúži zdravie a hlavne kĺby. Ak by som sa mal pozrieť na preteky, tak je to určite odbehnutie viacerých svetových podujatí zaradených do série World Tour. Ale tiež vlastné projekty, ako vybehnutie vrcholu Mont Blanc, a tiež napríklad prechod 10 štítov nad 2 600 m n. m. v Tatrách za čas niečo cez 11 hod., o čom verím, že pripravíme krátky dokument, buď pre RTVS, alebo pre horské festivaly.

Si súčasťou nejakého organizačného tímu tu na Slovensku?

Nie, samotné preteky nepomáham organizovať, aj keď v hlave mám zopár snov...

Zúčastnil si sa behu okolo Mont Blancu. Môžeš priblížiť, o čo išlo?

Samotný UTMB je snom mnohých bežcov. Je snom sa zúčastniť, je snom ho odbehnúť. Nie je to síce najťažší beh organizovaný vo svete alebo v Európe, no jeho atmosféru nedosahuje žiadne iné podujatie. V podstate je to taká malá olympiáda pre trail running. Celé podujatie trvá týždeň a na siedmich trasách sa zúčastní okolo 10-tisíc bežcov. Hlavná trasa UTMB je dlhá 171 km a nastúpať na nej cez 10-tisíc metrov do vrchu. Samotný čas strávený na tejto trati má dosť veľké rozpätie, keďže čas víťaza je niekde medzi 19 až 20 hod. a čas „najpomalšieho“ je necelých 48 hod. No ani táto trasa nie je najdlhšia. Najdlhšia trasa má 300 km s prevýšením 25-tisíc metrov.

Čo musí človek spĺňať, aby sa mohol prihlásiť na tento pretek? Sú nejaké kritériá alebo pošlem prihlášku a bežím?

Nie je to úplne tak... Na pretek musí každý bežec spĺňať kvalifikačné kritériá, aby mu systém prihlasovania vôbec umožnil podať prihlášku. Každá trasa má svoje kvalifikačné pravidlá. Ďalej je to viac-menej o šťastí v lotérii, keďže samotný výber prebieha žrebovaním, keďže na preteky sa hlási každý rok viac a viac bežcov. Systém sa ale tiež vyvíja a pravidlá už teraz umožňujú bežcom na ďalšie roky štartovať na základe vlastnej výkonnosti a účasti na svetových podujatiach Ultra-Trail World Tour bez žrebovania.

Koľko pretekov ročne absolvuješ?

Nemá to nejaké pevné pravidlá, záleží od zdravia, chuti pretekať a momentálne aj podľa situácie ohľadom obmedzení... Tiež je veľmi podstatné, aké trate behávam. Asi najviac som odbehol 7 pretekov nad 100 km

za jeden rok. V súčasnosti pretekám oveľa radšej na trasách okolo 50 km, kde sa mi darí dosahovať dobré výsledky, preteky sú rýchlejšie a nevyžadujú takú dlhú regeneráciu, čo mi umožňuje realizovať sa aj vo vlastných horských projektoch. Ale

Na štarte ultramaratónu okolo Mont Blancu (170 km)

v podstate je to stále niečo okolo 7 oficiálnych pretekov.

Ako často trénuješ?

Trénujem denne, aj keď tréning treba striedať regeneráciou a prinajmenšom striedať športy a typ zaťaženia. Nie som čistokrvný bežec, venujem sa aj cestnej cyklistike, ale to iba v rámci regenerácie a zmeny pohybu. Inak sa venujem najmä horolezectvu, a to formou rýchlych prechodov štítov, hrebeňov, lezeniu nižších obtiažností formou „free solo“ – je to niečo, na čom som dlhodobo pracoval, a beh je pre mňa spôsob, ako sa udržiavať v top fyzickej forme. Mám v hlave veľa snov a predstav, čo všetko sa dá v horách prekonávať rýchlo a bez podpory. V zime sa venujem najmä skialpinizmu a zimnému lezeniu. Celkový ročný tréning je niekde okolo 4- až 5-tisíc km behu a cca 3-tisíc km ostatných aktivít. Pre mňa je veľmi dôležitá zložka tréningu výškové metre, ktorých ročne nastúpam niečo okolo 250-tisíc.

Koľko párov bežeckých topánok zoderieš za sezónu?

Asi tri až štyri.

Je na ultramaratónoch nejaký predpísaný výstroj alebo oblečenie?

Samozrejme, je! Je potrebné mať všetko, čo daný pretek požaduje, inak vás organizátor pri kontrole diskvalifikuje. V prípade, že sa nepreukáže bežec na štarte povinnou výbavou, nemôže štartovať. Výstroj záleží od okolností, za ktorých sa beží, a môže byť modifikovaný pred štartom podľa aktuálneho počasia. Najčastejšie sú to veci ako voda, jedlo, hrnček na pitie, bunda, dlhé nohavice a podobne...

Ako je to s jedlom? Čo, kedy a kde zješ počas preteku?

Na dlhé trate cez 100 km si niečo málo nesieme so sebou, najčastejšie sú to energetické tyčinky, gély a voda. Toto jedlo nezvyknem využiť a jedávam na občerstvovaniach stanicích, ktoré bývajú cca 10 až 20 km od seba, záleží na teréne preteku. Tam si dávam všetko, na čo mám chuť, a často sú to kombinácie, keď klobásku s rožkom zajedáme čokoládou a zapijeme colou. Pri pretekoch cca 50 km toho zasa toľko nejem a poväčšine jem veľa cukrov a vždy pijem veľa čistej vody. Vodu pijem hrnčekom skoro všade, kde v prírode tečie, bežne sú to horské potoky.

Lavaredo Ultra Trail (Taliansko), 120 km. Zhruba 30 % pretekárov ich predčasne vzdá.

Na čo myslíš pri behu? Je dovolené počúvať hudbu?

Toto je dobrá otázka, myslím na to, čo mi práve príde na rozum. Na začiatku behu je to hlavne o zaradení sa na správnu pozíciu a tiež o tom, aby som neprepálil tempo, takže sú to veci spojené s behom. Na veľkých svetových pretekoch je úžasná atmosféra, a tak nasávam všetku tú radosť. Počas dlhých behov už môžem myslieť na čokoľvek, prekysličený mozog dokáže pracovať skvele. No a niekedy nemyslím vôbec na nič, iba idem ďalej a ďalej. Hudbu počúvať môžete, ale mňa by to asi rušilo.

Stane sa ti niekedy, že pretek vzdáš? Prečo?

Áno, stane sa to a UTMB som 2-krát nedokončil... Je to vlastne jediný pretek tohto formátu, ktorý sa mi nepodarilo odbehnúť. Samotné rozhodnutie skončiť je ťažšie ako bežať ďalej. To, že to vzdáte, spracovávať v sebe dosť dlho. A aký je dôvod? Zdravotné komplikácie počas trate a dĺžka trate. Keď máte problém so šlachou na 80 km a celý pretek má sto, idete ďalej a potom zregenerujete a hlavne radosť v cieľi je nad všetky bolesti. Ale keď máte pred sebou ďalších 90 km, rozhoduje rozum a keď si nechcem ublížiť,

aby som mohol byť o týždeň znova v horách alebo na preteku, rozhodujem sa čisto logicky. Nemám si veľmi čo dokazovať, som obyčajný chalan, milujem hory, beh a pohyb ako taký.

Trúfol by si si zabehnúť z Pezinka do Srnia? Ako dlho by to asi mohlo trvať?

Asi áno, ale nedáva mi to zmysel. Keďže behám po lese, trasa by mala cca 150 km a 5 000 m+. Ak by som mal podporu, bolo by to reálne asi za 24 hod. Ak by som bežal po ceste, bolo by to niečo okolo 17 hodín, keďže je to niečo okolo 130 km.

FOTO: ARCHÍV F.Š.

Pri takýchto výhladoch je radosť behať. Sky Marathon Chopok, 42 km

Šiesty ročník cyklomaratónu privítal dokopy 255 pretekárov, ktorí mali na výber z dvoch tratí. Na štart krátkej 25 km trate s prevýšením 850 m sa postavilo 137 pretekárov. Najrýchlejší bol Jaroslav Štvrtecký s časom 1:00:18. Na štart 45 km trate s prevýšením 1350 m sa postavilo 118 pretekárov. Víťaz Miroslav Michálek zdolal trať za 1:52:15. FOTO: ARCHÍV ORGANIZÁTOROV

Akcia „Z“ na potôčku

Jaroslav Papierník

Novoosídlení „susedije“ – tak sa familiárne volá zopár rodín z ulice Na Hornom konci a prilahlých ulíc, sa pri strážení detí hrajúcich sa na ulici a „dišputách“ cez potok zamýšľali nad fenoménom vody, ktorý majú pod nosom.

Pokus so pstruhmi

Jeden z partie – rybár zbadal v miestnom potoku pstruha – to bol asi prvotný záblesk toho, že tento potok nie je len nejaký potôčik, ale fungujúci biotop. Preto sa rozhodol na jar nasadiť ikry do jednej zo sedimentačných zdrží. Po úspešnom odchove malých pstrúžikov bolo jasné, že čistota tohto „horského“ potoka je vo výbornom stave.

Pár mesiacov po tomto úspešnom odchove sa potokové „dišputy“ znova zopakovali. Pohľadom na dno potoka sa ale zľakli nánosov a zaburienenia. Najskôr sa zamýšľali nad tým, kto zavolá starostovi, aby to dal vyčistiť, ale po pár pivách si pospomínali na tzv. akcie „Z“, kde sa ozcovia a obyvatelia obce podieľali na spoločensky prospešných aktivitách. Tu skrsla myšlienka: A prečo by sme to nemohli vyčistiť MY.

Sobotná brigáda

Termín sa dohodol na najbližšiu sobotu. No ale čo s tým bordelom? Zatelefonovalo sa starostovi, dohodlo miesto a akcia sa mohla začať. Počasie bolo ideálne na takúto prácu: konštantných 30+ a plný svit bez obláčka. Popri čistení nánosov, sedimentu a zeliny bolo treba ešte orezať pôdopokryvné rastliny, ktoré lemujú zábradlie potoka.

No a tak sa štvorčlenná skupina rozdelila, jedna skupina čistila potok a druhá orezala tieto kríky.

Pocit z dobre vykonanej práce umocňoval fakt, že im pomáhali ich deti ako aj manželky. No a v neposlednom rade nálezy v podobe salamandry škvrnitej a ropuchy, ktoré majú na Hornom konci tiež domov.

Fakty

Vyčistil sa potok od prvej sedimentačnej jamy až po tretiu (viac sa nestihlo).

Trvalo to od 14:00 do 18:00.

Vyviezli sa 3 plné prívesné vozíky bahna a všelijakého porastu.

Zlomili sa jedny vidly.

Akcia sa, samozrejme, musela zhodnotiť pri guláši (ktorý bol pre tieto rodiny pripravený). A vlastne ani nebolo čo hodnotiť, lebo pozitívne ohlasy mala susedská akcia od začiatku od obyvateľov ulice Na Hornom konci.

FOTO: AUTOR

Cemmac prináša tony pomoci

Už dlho sme v CEMMAC-u premýšľali nad tým, ako vrátiť časť zo ziskov spoločnosti späť do rozvoja regionálnych aktivít a komunitných programov tak, aby z nich mali prospech predovšetkým obyvatelia Horného Srnia. Sme radi, že dnes môžeme predstaviť program „TONY POMOCI“.

Hugo Bach

Z každej predanej tony cementu odvedieme finančnú čiastku do „mešca“, z ktorého budeme v spolupráci s obcou, lokálnymi občianskymi a záujmovými spolkami a školami financovať malé adresné projekty na zlepšenie života v našej obci. Spolu by mohol rozpočet na tieto aktivity predstavovať takmer 60-tisíc eur ročne.

Na jar tohto roku realizovala agentúra KANTAR prieskum spokojnosti obyvateľov Horného Srnia so životom v obci s cieľom zistiť, čo považujete za najpálčivejšie problémy. Mnohí z vás sa rozprávali s anketármi alebo vyplnili dotazník online. Z prieskumu vyplynulo, že citlivo vnímate obmedzenie komunitných aktivít pre mladých, dospelých aj seniorov, čo bolo spôsobené najmä pandemiou. Radi by ste využívali krajšie a lepšie vybavené verejné priestory v okolí „amfiteátra“ a privítali rozšírenie detského ihriska. Často bol spomínaný aj problém s ohľaduplnosťou návštevníkov obce, predovšetkým cyklistov. Mnohí obyvatelia zas poukázali na problém v odpadovom hospodárstve a nedisciplinovanosť občanov pri triedení. Objem recyklovaného odpadu zďaleka nie je taký, ako by mohol a mal byť.

Ekologické vzdelávanie

CEMMAC v uplynulých rokoch investoval desiatky miliónov eur do výrobných technológií, ktoré z hornosrnianskej cementárne robia jednu z najmodernejších a najekologickejších prevádzok v regióne. Keďže však technológie dosahujú hranicu možného, ďalšie kroky vedúce k ochrane životného prostredia už môžeme spraviť len spolu s vami.

Vedeli ste napríklad, že tuhé znečisťujúce látky pochádzajúce z domácich kotlov na tuhé palivo predstavujú pre životné prostredie podobnú záťaž ako ťažký priemysel? Aj v našej obci – napriek tomu, že je plynofikovaná – ešte mnoho domácností kúri drevom, uhlím či koksom. Jedným z cieľov kampane bude aj šírenie osvedy o tom, ako správne kúriť a zároveň vás motivovať do možnej výmeny ekologickejšieho zariadenia. Pripravujeme aj kampani na podporu separovania a recyklácie odpadov. Za samozrejmosť považujeme aj podporu základnej a materskej školy pri environmentálnej výchove detí.

Život v obci

Naše plány na podporu rôznych kultúrnych a spoločenských akcií aj túto jeseň obmedzuje znovu sa vzmáhajúca pandémia. Počítame však s tým, že v budúcom roku sa situácia stabilizuje a budeme môcť podporiť premietanie filmov, dychovk, koncerty a divadelné predstavenia, ako aj Dni obce. Už v tomto roku ale pomôžeme osadiť v obci vzrastlý ihličnatý strom, ktorý bude opakovane slúžiť aj ako strom vianočný. Plánujeme pomôcť so zriadením „klubovne“ pre seniorov, kde by sa mohli stretávať, venovať sa spoločným záľubám alebo vychutnať si kávu či malé občerstvenie. Samostatnou kapitolou sú cyklisti. V spolupráci s odborníkmi chceme zlepšiť dopravné značenie v obci, ale v prvom rade apelovať na návštevníkov, aby sa v obci správali ohľaduplne a neohrozovali bezpečnosť domácných.

Rozvoj komunít

Pod týmto moderným označením si netreba predstaviť nič iné ako to, aby sa Srňania znova trochu zomkli a vytvorili fungujúce „partie“ so spoločnými záujmami. Plánujeme podporiť športové kluby a podujatia, ale aj rozbehnúť dobrovoľnícke aktivity zamerané na skrášlenie prostredia, verejných priestorov v obci alebo výsadbu drevín. Myslíme si, že pocit z dobre vykonanej práce vo fungujúcom kolektíve môže byť motorom, ktorý naštartuje zbližovanie medzi Srňanmi a podporí spolupatričnosť aj naprieč generáciami.

TONY POMOCI budú smerovať tam, kde to najviac potrebujete. Ako spoločensky zodpovedná firma dávame verejný prísľub, že finančne podporíme zmysluplné aktivity a projekty zamerané na zlepšenie života v Hornom Srni. Tešíme sa, že nám v tejto snahe podáte pomocnú ruku.

Fond Cemmac pokračuje bez zmien

Dobrou správou je, že popri novom programe TONY POMOCI bude aj naďalej fungovať FOND CEMMAC. Jeho aktivity už dôverne poznáte, veď za posledných 6 rokov podporil desiatky individuálnych aj ko-

lektívnych žiadateľov z obce aj blízkeho okolia. Aj v tomto roku sme dostali množstvo žiadostí o podporu. V lete ich posúdila odborná komisia, ktorá rozhodla aj o konkrétnych podporovaných projektoch.

Fond CEMMAC prerozdeľuje prostriedky získané prevažne z určeného percenta dane z príj-

mov fyzických a právnických osôb – teda jedného percenta dane z príjmov samotnej spoločnosti a dve alebo tri percentá od zamestnancov cementárne. Od roku 2016 Fond podporil aktivity päťdesiatich dvoch žiadateľov v celkovej sume takmer 55 000 eur. V roku 2021 k nim pribudlo ďalších 21 aktivít, na ktoré z Fondu CEMMAC poputuje viac ako 16-tisíc eur.

V obci Horné Srnie sme sa rozhodli podporiť rekonštrukciu zdravotného strediska (5 500 €), výstavbu exteriérovej oddychovej zóny pre žiakov ZŠ (1 500 €), podpora činnosti futbalového klubu a ihriska (1 500 €) či vytvorenie detského kútika v ambulancii MUDr. Zavřela (500 €). Spomedzi podporených podujatí vyberáme obľúbený cyklomaratón (250 €), literárnu súťaž LK Poema (300 €), futsalové a futbalové turnaje (200 €), podujatie „Zdolaj Srňský vrch“ (250 €), festival dobrodružných filmov HoryZonty (300 €) či aktivity v TK2000 (1 500 €). Podporili sme aj organizáciu Úsmev ako dar (300 €), Občianske združenie Milan Štefánik (300 €), ale aj kúpeľnú starostlivosť a rehabilitáciu v prípade individuálneho žiadateľa (1 000 €). Fond CEMMAC prispeje aj na Festival dychovej hudby a vzdelávacie aktivity pre deti a mládež (spolu 800 €).

Podrobnejšie informácie o Fonde CEMMAC nájdete na webovej adrese <https://www.cemmac.sk/fond-cemmac/>

FOTO: HUGO BACH

Pavol Červený

Obdobie jesene bolo dobrou zberu posadenej úrody z poľa, záhrad a viníc a jej uskladnenia v hospodárskych priestoroch dvora. Letné práce, ktorých hlavnou časťou bola žatva, boli už ukončené. Dominantou jesenných prác bol zber: kukurice, zemiakov, repy, zeleniny v záhrade a vo vinohradníckych oblastiach oberanie hrozna, tzv. vinobranie. Všetky tieto jesenné plodiny okrem dovezenia do dvora bolo potrebné uskladniť a zachovať na zimné obdobie ako potravu pre človeka a krmivo pre hospodárske ťažné a kŕmne zvieratá.

Práca s kukuricou

Zber kukurice sa začínal už začiatkom septembra. Kukuričné klasy sa na poli poodlamovali od rastliny a na voze dopravili do dvora, kde sa uložili k hospodárskej časti domu. Podvečer gazda pozval susedov, súrodencov a priateľov na šúpanie kukurice. Túto prácu vykonávali zvyčajne ženy. Z klasov kukurice oddelovali šúpolie, a to tak, aby na každom klase zostali dve až tri šúpolia, ktoré od klasu zdvihli tak, aby boli rovnobežné s klasom.

Takto upravené klasy ženy hádzali na určité miesto blízko seba. Potom nastala práca pre chlapov – mužov, ktorí mali pripravené tenké, ľahko ohybné vrbové prúťiky. Prisadli si ku kope ošúpanej kukurice a za šúpolie uchopili niekoľko klasov kukurice do hrsti. Priložili k šúpoliu vrbový prúťik a v prostriedku šúpolia všetko ohli, aby vytvorili slučku. Prúťik asi dvakrát otočili okolo ohnutého šúpolia a cez očko, ktoré vzniklo na šúpolí pri ohnutí, pretiahli koniec vrbového prúťika, čím viazanie zaistili, šúpolie zostalo pevne spojené a z klasov kukurice vznikla viazanička.

Viazaničky kukurice sa potom vešali za vrbový prúťik na suché miesto, aby klasy dokonale uschli. V gazdovskom dome na to bolo vhodné podstrešie na povale domu alebo hospodárskej budovy.

Zrná kukurice sa používali ako krmivo pre zvieratá, hlavne prasiatka a hydinu. Kukurica sa často aj šrotovala, čiže drvila v mlynoch, ktoré vlastnili aj majetnejší gazdovia.

Teodor Jozef Mousson: Vyberanie zemiakov (1924) FOTO: WEBUMENIA.SK (CC)

Jeseň na gazdovskom dvore

V mojej mladosti gazdovský dvor bol usadlosť roľníka v obci. Dianie v tomto priestore bolo po celý rok poznačené poľnohospodárskymi prácami na poli, ale aj na dvore.

Ručné vykopávanie

Zber zemiakov sa robil často len ručne, teda silou človeka s pomocou motyky. Zemiaky sa na poli po vykopaní zbierali do košíkov a potom sypali do vriec. Na gazdovskom dvore sa uskladňovali vo vhodných pivničných priestoroch. Roztriedili sa na časť pre potravu ľudí a časť menej hodnotných zemiakov pre krmivo zvierat. Aj pre zvieratá sa zemiaky často varili.

Zber na záver

Zber repy patril k záverečnej časti prác na poli. Gazda pestoval dva druhy repy, a to repu kŕmnu a repu cukrovú. Kŕmna repa sa vyberala z pôdy ručným potiahnutím za listy, lebo veľká časť jej bulvy bola nad pôdou. Cukrová repa sa musela podvážať pichnutím rýla do pôdy vedľa repy a jeho pohybom trochu podvihnúť, potom sa repa vybrala ručne uchopením za listy a hádzala na pravidelné kôpky na roli. Keď bola repa vybratá z celého poľa, ženy si prisadli ku kôpkam repy a kosákom, krivákom alebo veľkým nožom odstraňovali listy aj s časťou dužiny z repy. Očistenú repu zasa hádzali na kopy a muži ich odnášali do pripraveného voza. Cukrová repa sa predávala blízko cukrovaru a nákladným vlakom odvážala na spracovanie. Odseknuté časti

repy s listami sa volali „okrajky“. Okrajky sa tiež odvážali do gazdovho dvora a v jeho hospodárskej časti sa silážovali. Uložili sa tak, že vytvorili primeraný kváder a horná časť sa zaťažila hrudami zeminy. Všetka táto hmota kvasným procesom (kvasením) zjemnela a používala sa ako krmivo pre zvieratá. Uskladnené úroda z polí v priestoroch gazdovského dvora sa stala zásobárňou potravy počas zimného obdobia pre človeka aj pre domáce zvieratá.

Plný sud vitamínov

Mimoriadna pozornosť sa venovala aj zberu úrody zo záhrad. Dôležitý bol zber koreňovej zeleniny: mrkva, petržlen, cvikla a zimná reďkovka. Tieto plodiny sa uskladňovali v pivničných priestoroch po primeranej úprave.

Uskladniť bolo treba potrebnú kapustovinu: kaleráb, kel, ale hlavne zimnú kapustu. Kapusta sa po nakrájaní – posekaní – ukladala do drevených nádob na kvasenie. Práca s prípravou kapusty na kvasenie bola milá a veselá rodinná udalosť. Okrem

rezania kapusty bolo potrebné pripraviť aj rôzne druhy ochucovadiel, ktoré sa do kapusty primiešavali.

Tlačenie kapusty do nádoby sa robilo čistými bosými nohami, čo robili zvyčajne mladé dievčatá. Rezanie kapusty na sekacom prístroji bola úloha mužov či mladíkov. Do

drevenej nádoby – suda – v ktorej sa kapusta mala kvasiť, sa napred vložil čistý malý klásoč kukurice, potom krajný okrajok z bochníka chleba a dve alebo tri polozrelé malé jabĺčka. Keď sa nádoba tlačenu kapustou naplnila a boli v nej všetky dochucovadlá, nádoba sa voľne uzavrela dreveným príklopom, ktorý sa položil na utlačenú kapustu. Tento uzáver sa zaťažil niekoľkokilogramovým očisteným kameňom. Už v mesiaci december bola kapusta vhodná na konzumovanie a bola významným pokrmom a zdrojom vitamínov pre celú rodinu až do neskorého leta.

Veselé vinobranie

V niektorých oblastiach Slovenska pribudlo k jesenným prácam na gazdovskom dvore aj vinobranie. Táto činnosť bola tiež milá a celorodinná udalosť spojená s významným pohostením a spoločenským stretnutím priateľov a známych. Podľa možnosti a počtu pracovníkov vo vinici sa práca končila za jeden deň podvečer. Úroda hrozna sa dopravila do gazdovho dvora alebo do stavebných priestorov pri vinohrade. Po skončení práce začalo obaračkové slávnostné pohostenie, pri ktorom nesmela chýbať husacina a ako predkrm husacia pečienka s prípitkom na poďakovanie za úrodu. Po skončení tohto pohostenia sa ženy a deti odobrali domov. Pre mužov ešte zostala práca: hrozno zomlieť do pripravených veľkých drevených kadí, aby do rána z hroznových bobúľ sa čo najviac šťavy vyplavilo. Na druhé ráno sa hroznová šťava odobrala a zostávajúce šupiny z bobúľ a kostrnky z hrozna sa lisovali – „prešovali“ na pripravenom hroznomovom preši. Vytlačená – vylisovaná šťava otekala do nádob a plnili sa ňou drevené sudy v pivnici.

Po týždni kvapalina začala kvasiť – kysnúť – a táto kvasiaca sa zmes sa už mohla konzumovať ako slabý alkohol pod názvom burčiak. Burčiak je chutný nápoj, ktorý okrem mierneho alkoholu obsahuje aj množstvo vitamínov. Asi za dva mesiace sa kvasiaca kvapalina v sudoch usadzovaním očistila od kalu. V decembri už vinohradník s potešením ochutnával číre, vyčistené víno z novej úrody.

Jeseň na gazdovskom dvore v mojej mladosti bola poznačená nielen namáhavým zberom úrody, ale aj vďačným potešením, že celoročná práca bola pozhnaná a naplnená radosťou v ťažkostiach práce. Preto sa každá jesenná pracovná činnosť končila ďakovným spoločenským-ludským pohostením všetkých účastníkov a pomocníkov pri práci. Upevňoval sa tým veľkorysý a bratský spoločenský život, a to nielen v rodine, ale aj v spoločenstve celej obce, čo sa prejavovalo v nezištnej pomoci priateľom a susedom v rôznych potrebách.

Skautský tábor: miesto, kde každé dieťa rastie

Batoch zbalený, spacák pripravený, ešus umytý. O čom vlastne je skautský tábor?

Katarína Plevová

Skautský tábor je miesto, kde sa radcovia spolu s dospelými vodcami snažia každému dieťaťu pripraviť bezpečné a láskavé prostredie, v ktorom sa môže všestranne rozvíjať. Okrem už zaužívanej romantickej predstavy o tom, že skauti sedia pri ohníčku a veselo si pospevujú, pričom niektorí aj hrajú na gitarke, dbáme aj o to, aby dieťa počas pobytu rástlo po sociálnej, duchovnej, intelektuálnej, emočnej, fyzickej a charakterovej stránke. Chceme, aby z našich členov boli lepší ľudia – ľudia, ktorí dokážu byť svojimi životmi a hodnotami vzorom pre spoločnosť. Preto by vás nemalo prekvapiť, ak vám namiesto spomínanej romantickej predstavy predstavíme trochu inú realitu. Poďte sa s nami prejsť po našom táborisku na Vlári.

V jedálni za stolom práve sedia mladí skauti a skautky a vášnivo diskutujú o ťažkých témach – témach ako tole-

rancia, vzájomný rešpekt či o tom, aké je to byť ženou či mužom a čo znamená rovnosť medzi nimi. Práve toto sú nosné témy, ktoré vybral realizačný tím pre 1. turnus letného tábora, ktorý bol určený najmä pre našich členov od 12 rokov.

Večer navštevujeme večerné stretnutie našich vedúcich, ktoré vedie 15-ročný radca, ktorý práve dokončil prvý ročník strednej školy. Koriguje debatu, žiada si spätnú väzbu a reflektuje predchádzajúci deň. Nehovoriac o tom, že riešenie problémov, ktoré sa vyskytnú počas dňa, sa vedúci snažia vyriešiť otvorenou komunikáciou medzi nimi. Ich priemerný vek je mimochodom 16 rokov. V kruhu ich sedí snáď 25. Je to skvelá partia, s ktorou je radosť spolupracovať, a zároveň je skvelé vidieť, že táto partia „pubertiakov“ trávi v lete čas veľmi zmysluplne. Presúvame sa do podsady, kde plače 7-ročné dievčatko, ktorému práve pred spaním spadla posteľ. Na jej plač okamžite reaguje 15-ročný chlapec, ktorý ju

nielen utíši, ale bez váhania posteľ opraví. Obetavo, hoc aj o polnoci. Často máme pocit, akoby sme boli jedna veľká rodina, kde sa vzájomne učíme spolunažívať a chápať sa navzájom medzi malými aj veľkými.

Naša cesta po táborisku sa presúva do kuchyne. Spoza jedálenského pultu nám kývajú dve skvelé ženy, ktoré si uprostred leta vzali na dva týždne dovolenku, aby až do úplného vyčerpania (no vždy s úsmevom na perách) pripravovali pre nás jedlá, ktorým sa nevyrovná ani najlepšia reštaurácia v okolí. V skautskom tábore akoby sa vždy na dva týždne zastavil čas. Človek ujde od reality všedných dní a žije akýsi pohodovejší a príjemnejší čas. Samozrejme, toto všetko by nemalo zmysel, ak by sme túto radosť a naše lepšie ja potom neprinášali späť medzi naše rodiny či priateľov. To, čo nás naučí skautský tábor, musí mať pre nás presah aj do reálneho života. Ak sa to raz celé odrazí pri výbere našich budúcich povolání, v škole či doma, tak si môžeme povedať, že celá táto výchova a čas mali pre nás zmysel.

Ak sa vám prechádzka po skautskom táborisku hoc len týmto krátkym opisom páčila, radi vás alebo vaše deti uvidíme na našich podujatiach alebo družinových, ktoré sa konajú pravidelne počas celého roka. Kontaktovať nás môžete prostredníctvom našej facebookovskej stránky **117.zbor sv. Františka z Assisi** alebo mailom na **117.zbor@gmail.com**

FOTO: DOMINIK DUŠA

Spoločenská kronika

Naši noví občania

Matúš Schiszler
Jasmína Nováková
Hana Varčeková
Oliver Naňák
Juraj Horečný
Richard Kubíček
Samuel Štefánek

Navždy sme sa rozlúčili

13.7.2021	Cyril Slováček
27.7.2021	Anna Polomová
31.7.2021	Eva Šišovská
9.8.2021	Ondrej Karcol
28.8.2021	Miroslav Kuss
9.9.2021	Ján Galko
12.9.2021	Miloslav Tomeček
14.9.2021	Kamil Lipták

Nájdí 10 rozdielov

